

ZDRAVJE V OBČINI BISTRICA OB SOTLI

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi statistične podatke o zdravju v 212 slovenskih občinah. Na ta način lahko vsaka občina prepozna izzive in svojo vlogo tudi na področju varovanja, ohranjanja in krepitev zdravja. Podatki niso namenjeni primerjavam z drugimi občinami, saj na njihovo vrednost med drugim vpliva število prebivalcev in velikost preučevanega problema v posameznih občinah. Sestavni del projekta Zdravje v občini je spletna aplikacija, ki omogoča takojšen in interaktiven vpogled v zgoraj opisane podatke. Aplikacija je na voljo na spletnem naslovu <http://obcine.nijz.si>.

Zadnja publikacija je bila izdana leta 2020 in vključuje podatke preteklih let. Občina Bistrica ob Sotli je po zadnjih podatkih NIJZ za leto 2018 podpovprečno razvita slovenska občina z indeksom razvitosti 0,62, kar jo znotraj Spodnjeposavske regije uvršča na zadnje mesto med 6 občinami. Občina odstopa od slovenskega povprečja z negativnim prirastom prebivalstva (2018: Bistrica ob Sotli -14,1 ‰, Slovenija 6,8 ‰) in višjim deležem odraslih, starih 25-64 let, ki imajo končano največ osnovno šolo (2018: Bistrica ob Sotli 20,7 ‰, Slovenija 14,4 ‰). Stopnja izobrazbe je pomembno povezana z zdravjem – višja kot je, več zdravja za posameznika ali populacijo lahko pričakujemo.

V 9 od 35 spremljanih kazalnikov, s katerimi so ocenjevali zdravje prebivalcev slovenskih občin, se občina Bistrica ob Sotli statistično značilno razlikuje (boljše, slabše) od povprečja preostale Slovenije.

Ugodnejše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije ima občina v dveh kazalnikih. Zaznana je nižja povprečna bolniška odsotnost, ki znaša za leto 2018 14,7 koledarskih dni nezmožnosti za delo na delovno aktivnega prebivalca, medtem ko znaša slovensko povprečje 16,4 dni. Delež oseb, starejših od 65 let, ki so vključeni v storitev pomoč na domu znaša za leto 2018 3,5 ‰, medtem ko je slovensko povprečje 1,7 ‰. Koliko oseb se bo vključilo v storitev pomoč na domu, je odvisno od dejanske potrebe starejših po tej pomoči in tudi od višine cene te storitve, ki jo sofinancira občina; če je sofinanciranje večje, je pričakovati, da se bo za pomoč odločilo več posameznikov.

Slabše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije pa je zaznati še v prekomerni prehranjenosti otrok, starih 6-14 let (2018: Bistrica ob Sotli 28,0 ‰, Slovenija 24,5 ‰), nižji presejanosti žensk, starih 50-69 let, v Programu DORA (1. 1. 2018 - 31. 10. 2019: Bistrica ob Sotli 62,6 ‰, Slovenija 76,2 ‰), višji stopnji bolnišničnih obravnav zaradi bolezni, neposredno pripisljive alkoholu pri starejših od 15 let (povprečje 2014 - 2018: Bistrica ob Sotli 3,7/1000 prebivalcev, Slovenija 1,9/1000 prebivalcev) in nižji odzivnosti v Programu Svit (2018: Bistrica ob Sotli 55,3 ‰, Slovenija 64,6 ‰). Po zadnjih podatkih NIJZ, Centra za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja za leto 2020 je odzivnost v Programu Svit v občini Bistrica ob Sotli na zadnjem mestu v zdravstveni regiji Celje: 54,55 ‰ (moški 52,08 ‰ in ženske 56,86 ‰).

V primerjavi s preteklimi obdobji v občini Bistrica ob Sotli zaznavajo porast deleža presejanih v Programu Zora, upad bolezni, neposredno pripisljive alkoholu (15 let in več) in upad bolnišničnih obravnav zaradi zloma kolka pri starejših od 65 let. Poleg tega je zaznati porast deleža prekomerno prehranjenih otrok, porast prometnih nezgod, ki so jih povzročili alkoholizirani povzročitelji in naraščanje splošne umrljivosti. Število bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi (35 - 74 let) narašča,

število bolnišničnih obravnav zaradi možganske kapi (35 - 84 let) pa upada. Viden je tudi upad prejemnikov zdravil zaradi sladkorne bolezni in povišanega krvnega tlaka. Vrednotenje zadnjih štirih kazalnikov ni enoznačno. Podatki lahko odsevajo dejanski porast/upad navedenih bolezni (ter varovalnih dejavnikov in dejavnikov tveganj za njih), kot tudi zmožnost zgodnjega/poznega prepoznavanja teh bolezni med laiki ter učinkovitost in organiziranosti zdravstvene oskrbe na vseh ravneh.

Vrednosti kazalnikov so informativne narave in lahko služijo občini ter drugim deležnikom pri spremljanju stanja zdravja v občini skozi leta in iskanju razlogov zanj ter odločanju o ukrepih za krepitev in ohranjanje zdravja. V vseh dosedanjih prikazanih publikacijah Zdravje v občini (2016, 2017, 2018, 2019 in 2020) občina Bistrica ob Sotli statistično značilno odstopa od slovenskega povprečja z **nižjo razvitostjo občine, negativnim prirastom prebivalstva, višjim deležem odraslih, ki imajo končano največ osnovno šolo, nižjo odzivnostjo v Program Svit in višjo stopnjo bolezni, neposredno pripisljivih alkoholu**. Gre za kazalnike, na katere je mogoče vplivati s skupnim delovanjem deležnikov lokalnega okolja.

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Območna enota Celje

Skupina za nenalezljive bolezni

Kontakt: Lucija Beškovnik, lucija.beskovnik@nijz.si, 03 4251 194